

Posudek oponenta diplomové práce
na

FILIP JANÁK

Tajemství nadpřirozenosti

Katedra systematické teologie KTF
UK v Praze
Práce z fundamentální teologie

Předložená diplomová práce má celkem 62 stran textu, což je výrazně méně, než doporučených 80 stran. Je však třeba připomenout, že počet 80 se týká normostran a autorova stránka je více než jedna normostránka. Jelikož počet stran je kritérium druhotné, nekladl bych na ně neměrný důraz. Přesto platí, že při celkovém hodnocení je třeba k rozsahu přihlídnout.

Práce je rozčleněna do úvodu a v zásadě dvou kapitol a závěru. Práce není přehledná, protože autor z nepochopitelných důvodů označuje číslem „I“, první kapitolu číslem „II“ a tak dále.

Je jistě potěšitelné, že autor si zvolil téma tak závažné, zajímavé a náročné. Chvályhodné je také to, že autor pracuje s cizojazyčnou literaturou. Zde ale pozitiva končí, protože již úvod představuje nemalé metodologické problémy. Nejsme seznámeni s motivy, které autora vedly k volbě tématu. To by ale tolik nevadilo. Hlavním problémem je, že práce není o nadpřirozenu, nýbrž o H. De Lubac a o tom, jak pojímal zmíněnou problematiku on sám. To ale znamená, že název diplomové práce a její obsah nejsou plně v souladu. Neměl titul spíše znít: *Tajemství nadpřirozenosti podle H. De Lubac*. Životním osudům tohoto velkého teologa je také věnována první kapitola diplomové práce. Vraťme se ale k úvodu. Když autor hovoří o kapitolách, míní tím vlastně oddíly své druhé kapitoly, což je matoucí. Vyznat se ve struktuře předloženého elaborátu není rozhodně snadné. Navíc některé věty a některá souvětí neodpovídají stylistickým pravidlům a zejména pravidlům logiky.

Již zmíněná první kapitola poměrně srozumitelně a čtivě seznamuje čtenáře s životními osudy H. De Lubaca.

Druhá kapitola je věnována tématu nadpřirozenosti. Je ale třeba podotknout, že stejně jako u druhé kapitoly i zde chybí úvodní odstavec, který by nás seznamoval s členěním kapitoly do oddílů a zdůvodnění tohoto rozdělení. Otázkou je, zda autor pojednává o věci jako takové, anebo o pojetí nadpřirozenosti v díle H. De Lubaca. Opravdu nevím, jak je práce stavěná. Na str. 23 je chyba, správně je třeba hovořit o „*dona praeternaturalia*“. Na téže straně je uvedena celá řada zásadních údajů z dějin teologie „nadpřirozenosti“, ale není zde ani jeden odkaz. Autor to vše sám objevil? Na straně 28 autor hovoří o Bonaventurovi a Duns Sctovi, jejich pozice by ale bylo třeba dokumentovat. Na straně 29 autor velmi správně tvrdí, že nelze vysvětlovat nadpřirozenost na základě přirozenosti, ale naopak. Dovolím si podotknout, že daný poměr se zřejmě řídí na základě schématu hermeneutického kruhu, o čemž svědčí výpovědi *Fides et ratio* o poměru teologie – filosofie. Na dalších stranách se dovídáme celou řadu zajímavých věcí ohledně přirozenosti a nadpřirozena. Je pravdou, že slovo „přirozený“ se stává často synonymem „běžný, normální, očekávaný, samozřejmý“ a že teolog by si na tuto možnou vypovídací hodnotu slova měl dávat pozor. Je ale také pravdou, že pravý význam slova „přirozený“ je poněkud jiný a hlubší. Na straně 32 se hovoří o Bonaventurovi a o tom, že rozlišoval ne dva řády, ale tři. Dané tvrzení by se mohlo opírat o jediné místo z Bonaventurových spisů (*De scientia Christi*). Mám-li jako znalec Bonaventurova díla

hodnotit toto tvrzení, pak bych nabádal k velké opatrnosti. Osobně bych měl výhrady k tvrzení, že myslící lidská duch se staví do protikladu k přirozenosti. Domnívám se, že v daném výroku, ať už je čerpán od kohokoli, je přítomen implicitní dualismus a implicitní ztotožňování osoby s vědomím.

Závěr práce představuje opakování toho, co známe již z předchozích kapitol. Navíc na straně 62 je v úvodním souvětí třetího odstavce nesprávný rod zájmena „jeho“, mělo být „její“.

Celkové hodnocení je poněkud rozpačité. V práci jsou obsaženy zajímavé informace i myšlenky. Jenomže její metodologická úroveň, nepřehlednost, leckdy slabší jazyková stránka, to vše mne spolu s kratším rozsahem spisu vede k závěru, že nemohu navrhnout lepší hodnocení nežli: BENE.

Kontrolní otázka: Klasické učení o dona praeternaturalia v rajském stavu člověka a dnešní přístup k této problematice.

Praha 8. 5. 2006

Prof. Ctirad V. Pospíšil Th.D. OFM

